

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської обласної державної адміністрації
Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека

Рідне Прибужжя

(пам'ятні дати Миколаївщини)

Методико-біобібліографічний покажчик

Миколаїв
2018

УДК (059)

ББК 92

Р 49

Рідне Прибужжя : (пам'ятні дати Миколаївщини на 2019 рік) : методико-бібліогр. покажч. / склад. А. А. Трокай ; ред.: Л. М. Голубенко, А. В. Шевченко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка. – Миколаїв, 2018. – 45 с.

У даному покажчику вміщено довідково-бібліографічні матеріали до ювілейних дат Миколаївщини 2019 р.

Видання розраховане на різні категорії користувачів, які зацікавлені у вивченні та поширенні краєзнавчих знань.

ПЕРЕДМОВА

Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека щорічно, починаючи з 1972 р., видає методико-бібліографічний покажчик «Рідне Прибужжя», що містить інформацію про визначні та пам'ятні події історичного, політичного, економічного, культурного життя регіону, ювілеї видатних уродженців краю й осіб, чиє життя і діяльність пов'язані з Миколаївщиною.

Мета покажчика – надати допомогу працівникам бібліотек, клубів, музеїв, засобів масової інформації, екскурсоводам, викладачам, студентам, громадським діячам, краєзнавцям області у плануванні краєзнавчої роботи на 2019 р. і відзначенні ювілейних дат Миколаївщини.

Посібник містить перелік основних ювілейних і пам'ятних дат. Дати, на які число або місяць не встановлені, подаються у кінці місяця або року. На дати, що відзначені астериском (*), подаються довідки і короткі списки рекомендованої літератури, що є у фондах ОУНБ.

Перелік дат наведено за такими основними джерелами:

Енциклопедія Сучасної України / НАН України ; Наук. т-во ім. Т. Шевченка. – Київ : Ін-т енцикл. дослід. НАН України, 2001 – .

Т. 1 : А. – 2001. – 823 с.

Т. 2 : Б-Біо. – 2003. – 871 с.

Т. 3 : Біо-Бя. – 2004. – 695 с.

Т. 4 : В-Вог. – 2005. – 699 с.

Т. 5 : Вод-Гн. – 2006. – 727 с.

Т. 6 : Го- Гю. – 2006. – 711 с.

Т. 7 : Г'-Ді. – 2007. – 707 с.

Т. 8 : Дл-Дя. – 2008. – 715 с.

Т. 9 : Е-Ж. – 2009. – 711 с.

Т. 10 : З-Зор. – 2010. – 711 с.

Т. 11 : Зор-Как. – 2011. – 210 с.

Т. 12 : Кал-Киї. – 2012. – 711 с.

Т. 13 : Киї-Кок. – 2013. – 711 с.

Т. 14 : Кол-Кос. – 2014. – 767 с.

Т. 15 : Кот-Куз. – 2014. – 711 с.

Т. 16 : Куз-Лев. – 2016. – 712 с.

Т. 17 : Лег-Лощ. – 2016. – 712 с.

Т. 18 : Лт-Малицький. – 2017. – 712 с.

Єрмілов, В. Пам'ятні дати, події і факти з історії охорони здоров'я Миколаївщини / В. Єрмілов. – Миколаїв : [б. в.], 2007. – 26 с.

Живлюща сила емигії : літ. антологія Миколаївщини / голов. ред. В. І. Шуляр ; уклад.: І. Ю. Береза, П. В. Водяна, В. І. Марущак [та ін.]. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 412 с.

История городов и сёл Украинской ССР : Николаевская область. – Киев : Гл. ред. УСЭ, 1981. – 710 с.

Історія міст і сіл Української РСР : Миколаївська область. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1971. – 771 с.

Крючков, Ю. С. Град Святого Николая : путеводитель по старому Николаеву / Ю. С. Крючков. – Николаев : Возможности Киммерии, 2003. – 256 с.

Крючков, Ю. С. История Николаева от основания до наших дней / Ю. С. Крючков. – Николаев : Возможности Киммерии, 1999. – 374 с.

Лагута, М. Д. Хронология главнейших исторических событий города Николаева / М. Д. Лагута. – Николаев : [б. в.], 1927. – 14 с.

Лауреати обласної премії ім. Миколи Аркаса : альманах / уклад. І. Александренко. – 2-ге вид., допов. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2006. – 120 с.

Лифанов, В. Николаев, 1789-1989 : страницы истории : справочник / В. Лифанов, В. Миющенко. – Одесса : Маяк, 1989. – 166 с.

Літературна Миколаївщина в особах : бібліогр. покажч. / Миколаїв. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; за ред. В. П. Бойченка ; склад. Н. А. Полівода. – Миколаїв : Ганна Гінкул, 2001. – 96 с.

Миколаївська область, 1937-2007 : іст. альм. – Миколаїв : Атол, 2007. – 60 с. : іл.

Николаевский литератор-2010 : справочник / сост. Е. Г. Мирошниченко. – Николаев : Изд. Прокопчук Т. Ю., 2010. – 43 с.

Николаевцы, 1789-1999 : энцикл. слов. / гл. ред. В. А. Карнаух. – Николаев : Возможности Киммерии, 1999. – 374 с.

- Огренич, Н. Хронограф Миколаївщини / Н. Огренич. – Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2007. – 184 с.
- Освіта на Миколаївщині у ХІХ-ХХ століттях : (іст. нариси). – Миколаїв : УДМТУ, 1997. – 175 с.
- Письменники Радянської України, 1917-1987 : біобібліогр. довід. – Київ : Рад. письменник, 1988. – 719 с.
- Провідники духовності в Україні : довідник / за ред. І. Ф. Кураса. – Київ : Вища школа, 2003. – 783 с.
- Сучасні миколаївські митці, 1970-2000 / Нац. спілка художників України ; Миколаїв. обл. орг. / ред. В. А. Карнаух. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2000. – 122 с.
- Узбереги Божої ріки : іст. календар Миколаївщини, 1703-2003 / авт. проекту і упоряд. В. О. Жадько. – Київ : СПД Жадько В. О., 2003. – 748 с.
- Художники Миколаївщини : 40 років на творчій ниві / упоряд. О. К. Приходько. – Миколаїв : Вид. Шамрай П. М., 2013. – 168 с. : іл.
- Человек года. Горожанин года (1996-2016) : общегород. программа : биобиблиогр. справ. / Благотворительный фонд «Николаев-2000» ; Центр. б-ка им. М. Кропивницького ЦБС для взрослых ; ЦИОМ «Наваль-експерт». – Николаев : Илион, 2017. – 17-е изд., допов. – 234 с.
- Шевченківські лауреати, 1962-2000 : енцикл. довід. / авт.-упоряд. М. Г. Лабінський ; вступ. ст. І. М. Дзюби. – Київ : Криниця, 2001. – 696 с. : портр.
- Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини : 200-літтю від дня народження Тараса Шевченка присвячується / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв : НУК, 2014. – 562 с. – (Шевченкіана Миколаївщини).
- Шитюк, М. М. Слава і гордість Миколаївщини : [навч. посіб.] / М. М. Шитюк, Є. Г. Горбуров, К. Є. Горбуров. – Миколаїв : Шамрай П. Н., 2012. – 276 с. – (75-річчю утворення Миколаїв. обл. присвяч.).
- Шкварець, В. П. Миколаївці : визначні історики і краєзнавці минулого : підручник / В. П. Шкварець. – 2-ге вид., випр. і допов. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 148 с.
- Шкварець, В., Миколаївщина : погляд крізь століття : нарис історії / В. Шкварець, М. Мельник. – Миколаїв : [б. в.], 1994. – 386 с.

Шкварець, В. Хронологія та бібліографія Миколаївщини : іст.-краєзнав. дослідж. / В. Шкварець, Ю. Гузенко. – Миколаїв : Вид-во МННІ ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2009. – 137 с.

Элита Николаевской области : биограф. энцикл. Николаев. обл. : в 4-х т. – Николаев : Изд. дом «СЛАЖ», 2013 – .

2013. – Т. 1. – 416 с.

2013. – Т. 2. – 536 с.

2017. – Т. 3, кн. 1. – 344 с.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ МИКОЛАЇВЩИНИ НА 2019 РІК

Січень

- 1 – 70 років від дня народження В. К. Бандалієва (р.н. 1949), миколаївського живописця, члена Національної спілки художників України;
- 70 років від дня народження В. С. Шебаніна (р.н. 1949), миколаївського вченого, доктора технічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України.
- 6 – 35 років тому вийшов перший номер газети «Вестник Прибужжя», щотижневого рекламно-інформаційного додатку до обласної газети «Южная правда» (1984).
- 7 – 65 років від дня народження В. П. Гелюти (р.н. 1954), міколога, доктора біологічних наук, уродженця с. Висунськ Березнегуватського району.
- 8 – 170 років від дня народження С. О. Макарова (1849-1904), адмірала, вченого, флотоводця, океанографа, уродженця м. Миколаєва;
- 95 років від дня народження Д. В. Борщова (1924-2008), народного артиста України, уродженця с. Курячі Лози Кривоозерського району.
- 11 – 140 років тому в Миколаєві засновано міську пошту (1879).
- 14 – 95 років від дня народження Л. М. Білоуса (1924-2001), фізика, уродженця с. Інгулка Баштанського району.
- 15 – 60 років від дня народження В. А. Карнауха (1959-2014), миколаївського видавця, мецената.
- 16 – 35 років з дня відкриття в Миколаєві будинку торгівлі «Південний Буг» (1984).
- 17 – 65 років від дня народження В. О. Бахтова (р.н. 1954), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 18 – 75 років від дня народження В. А. Кравченка (р.н. 1944), вченого-селекціонера, доктора сільськогосподарських наук, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця

- с. Станіславчик Первомайського району.
- 19 – 80 років від дня народження В. Д. Колодія (1939-2016), письменника, уродженця м. Первомайська.
- Цього місяця* виповнюється 20 років з часу відкриття історико-краєзнавчого музею у с. Квітневе Вітовського району (1999).

Лютий

- *2 – 100 років від дня народження Г. А. В'язовського (1919-1996), критика і літературознавця, члена Національної спілки письменників України, уродженця с. Полтавка Херсонської губернії (нині – м. Баштанка).
- 5 – 95 років від дня народження Г. Ф. Горбурова (1924-2014), заслуженого лікаря України, Почесного громадянина м. Миколаєва, уродженця с. Лимани Березанського району.
- 6 – 65 років від дня народження В. О. Вахненка (р.н. 1954), фізика, доктора фізико-математичних наук, уродженця смт Братське;
- 60 років від дня народження О. Я. Червякової (р.н. 1959), миколаївської письменниці, драматурга, члена Національної спілки письменників України, уродженки с. Григорівка Вознесенського району.
- 9 – 35 років тому в Миколаєві став до ладу аеровокзальний комплекс (1984).
- 12 – 20 років тому відкрито Миколаївський гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (1999);
- 95 років від дня народження Г. Г. Єжелова (1924-2011), журналіста, члена Національної спілки журналістів України, уродженця с. Лоцькине Баштанського району.
- 23 – 80 років від дня народження Є. Г. Мірошниченка (р.н. 1939), миколаївського публіциста, літературного критика.

Березень

- 4 – 110 років від дня народження М. З. Ланського (1909-1990), письменника, сценариста, уродженця м. Миколаєва.
- 6 – 65 років з дня відкриття Миколаївської обласної стоматологічної поліклініки (1954);
- 65 років від дня народження В. М. Топчого (р.н. 1954), директора Миколаївського зоопарку, заслуженого працівника культури України.
- 12 – 80 років від дня народження Ф. Ф. Степанова (1939-2018), поета, критика, публіциста, члена Національної спілки письменників України, уродженця с. Казанка (нині – смт Казанка).
- 16 – 25 років тому в Миколаєві відкрито Центр ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів (1994).
- 18 – 25 років з дня створення регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» (1994);
- 105 років від дня народження Л. М. Вишеславського (1914-2002), поета, перекладача, літературознавця, критика, члена Національної спілки письменників України, уродженця м. Миколаєва.
- 19 – 75 років від дня народження Питирима (М. П. Старинського) (р.н. 1944), митрополита Миколаївського і Очаківського Української православної церкви.
- 25 – 110 років від дня народження Ю. Г. Бойка-Блохіна (1909-2002), критика та історика літератури, публіциста, громадсько-культурного діяча, уродженця м. Миколаєва;
- 85 років від дня народження Олекси Полішकारа (О. Ф. Полішкарова) (1934-2006), поета, уродженця м. Миколаєва.
- 26 – 75 років з дня висадки десанту під командуванням К. Ф. Ольшанського у миколаївському морському порту (1944);
- *– 150 років від дня народження Д. Я. Айзмана (1869-1922), прозаїка, драматурга, публіциста,

- уродженця м. Миколаєва.
- 27 – 45 років тому в Миколаєві відкрито новий меморіал 68-ми десантникам (1974).
- 28 – 75 років з дня визволення Миколаєва від німецько-фашистських загарбників (1944);
- 45 років з дня відкриття в Миколаєві пам'ятника-бюста В. О. Лягіну, керівнику підпільної організації «Миколаївський центр», Герою Радянського Союзу (1974).

Квітень

- 4 – 75 років з дня визволення Миколаївської області від німецько-фашистських загарбників (1944).
- 8 – 65 років від дня народження О. К. Приходька (р.н. 1954), миколаївського художника.
- 9 – 60 років від дня народження Т. А. Базилевської-Барташевич (р.н. 1959), миколаївської майстрині ручного художнього ткацтва, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України, поетеси.
- 15 – 15 років тому в Миколаєві відкрито готельний комплекс «Олександрівський» (2004).
- 16 – 55 років від дня народження А. Г. Сурова (р.н. 1964), миколаївського поета.
- 21 – 60 років від дня народження С. М. Кручиніна (р.н. 1959), миколаївського майстра ювелірного мистецтва, дизайнера, графіка.
- 22 – 120 років від дня народження Г. О. Довженка (1899-1980), українського художника-монументаліста та живописця, уродженця с. Полтавка Херсонської губернії (нині – м. Баштанка).
- 29 – 75 років від дня народження Н. С. Щедрової (р.н. 1944), миколаївської поетеси.

Травень

- 1 – 100 років від дня народження Б. Л. Арова (1919-2016), миколаївського журналіста, письменника.
- 5 – 110 років від дня народження Л. А. Юхвіда (1909-1968), драматурга, який деякий час

- мешкав у смт Казанка.
- 6 – 20 років тому засновано Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (1999);
- 135 років від дня народження Г. Л. Брусилова (1884-1914), моряка, гідролога, уродженця м. Миколаєва;
- 80 років від дня народження Г. І. Усатюка (р.н. 1939), педагога, поета, уродженця с. Болеславчик Первомайського району.
- 7 – 65 років з дня створення Науково-виробничого підприємства «Машпроект» (нині – ДП НВКГ «Зоря» – «Машпроект») (1954).
- 9 – 50 років від дня народження Л. В. Матвєєвої (р.н. 1969), миколаївської письменниці, члена Національної спілки письменників України.
- 10 – 35 років тому відкрито філіал Одеського сільськогосподарського інституту (нині – Миколаївський національний аграрний університет) (1984).
- 11 – 170 років від дня народження М. М. Пантусова (1849-1909), сходознавця, археолога, історика, етнографа, лінгвіста, нумізмата, уродженця м. Миколаєва;
- 120 років від дня народження Г. П. Глебова (Г. П. Сорокіна) (1899-1967), актора, уродженця м. Вознесенська.
- 15 – 160 років від дня народження П. К. Саксаганського (П. К. Тобілевича) (1859-1940), діяча культури, актора, режисера, уродженця с. Кам'яно-Костувате Братського району.
- 16 – 95 років від дня народження О. Д. Покосенка (р.н. 1924), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України, заслуженого художника України, Почесного громадянина м. Миколаєва.
- 18 – 75 років від дня народження О. О. Кремка (р.н. 1944), миколаївського фотографа, заслуженого журналіста України, Почесного

- громадянина м. Миколаєва.
- 19 – 70 років від дня народження О. А. Кобзева (р.н. 1949), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 21 – 70 років від дня народження О. Г. Ігнат'єва (р.н. 1949), режисера та актора Миколаївського академічного українського театру драми та комедії, заслуженого діяча культури України.
- 22 – 80 років від дня народження А. І. Золотухіна (р.н. 1939), миколаївського краєзнавця, публіциста, літературознавця, еколога, інженера, діяча культури.
- 26 – 190 років з дня героїчної битви брига «Меркурій» під командуванням вихованця Миколаївського штурманського училища О. І. Казарського з турецькими кораблями (1829).
- 30 – 75 років тому відкрито Миколаївський будівельний технікум (нині – Миколаївський будівельний коледж) (1944).

Цього місяця виповнюється:

- 90 років з часу заснування літературного об'єднання «Стапель» при Чорноморському суднобудівному заводі (1929);
- 50 років з часу відкриття Миколаївської взуттєвої фабрики (нині – Виробничо-торговельна фірма «Миколаївська взуттєва фабрика «НІКО-ПЛЮС»») (1969);
- 15 років тому у с. Добра Криниця Баштанського району відкрито історико-краєзнавчий музей села (2004).

Червень

- 4 – 60 років від дня народження Михалка Скаліцького (М. Я. Скаліцького) (р.н. 1959), миколаївського прозаїка, члена Національної спілки письменників України.
- 6 – 105 років з дня заснування Миколаївського обласного художнього музею ім. В. В. Верещагіна (1914).

- 8 – 120 років від дня народження Т. М. Гавриленка (1899-1939), історика, етнографа, уродженця с. Новопавлівка Баштанського району.
- 9 – 90 років від дня народження О. М. Умеренкова (1929-2009), миколаївського журналіста, драматурга, публіциста.
- 10 – 80 років від дня народження А. І. Затуряна (р.н. 1939), миколаївського хормейстера, педагога, фольклориста, композитора, заслуженого працівника культури України.
- *14 – 150 років від дня народження І. І. Андреолетті (1869-після 1912), скульптора, уродженця м. Вознесенська.
- 18 – 145 років від дня народження В. М. Образцова (1874-1949), академіка, ученого у галузі залізничного транспорту, уродженця м. Миколаєва;
 - 60 років від дня народження О. В. Маркитана (1959-2017), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 29 – 145 років від дня народження В. В. Рюміна (1874-1937), педагога, популяризатора науково-технічних знань, літературознавця, видавця миколаївських журналів «Физик-любитель», «Электричество и жизнь».

Липень

- *1 – 125 років з дня відкриття у Миколаєві технічного залізничного училища (нині – Миколаївський коледж транспортної інфраструктури Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна) (1894);
 - 20 років тому Миколаївська міська рада затвердила прапор Миколаєва (1999).
- 4 – 70 років від дня народження Г. М. Бичкова (1949-1993), миколаївського поета.
- 5 – 50 років від дня народження І. Е. Хоржевської (р.н. 1969), миколаївської тележурналістки, заслуженого журналіста України.
- 8 – 70 років від дня народження Л. І. Іваницької

- (р.н. 1949), миколаївської художниці, дизайнера, майстра декоративно-прикладного мистецтва.
- 13 – 125 років від дня народження І. Е. Бабеля (1894-1940), письменника, дитячі роки якого пройшли у Миколаєві.
- 70 років від дня народження А. В. Жикола (р.н. 1949), поета, журналіста, уродженця с. Бобрик Врадіївського району.
- 14 – 120 років від дня народження Г. А. Брейт-Шнайдера (1899-1981), американського фізика, уродженця м. Миколаєва.
- 17 – 40 років з дня відкриття в Миколаєві школи-інтернату спортивного профілю (нині – Миколаївське вище училище фізичної культури) (1979).
- 18 – 55 років з дня відкриття у Миколаєві нового мосту через р. Південний Буг (1964).
- *20 – 100 років тому відбулося об'єднання Ольвіополя, Богополя і Голти у місто Первомайськ (1919).
- 30 – 50 років від дня народження С. В. Іщенко (р.н. 1969), письменниці, члена Національної спілки письменників України, уродженки м. Миколаєва.

Серпень

- 3 – 85 років від дня народження І. М. Старикова (р.н. 1934), миколаївського вченого, педагога, письменника.
- 18 – 85 років тому в Миколаєві відкрито міський аероклуб (1934).
- *22 – 80 років від дня народження Л. Я. Чижової (р.н. 1939), миколаївської поетеси, члена Національної спілки письменників України.
- 29 – 85 років від дня народження А. Г. Ярмутьського (1934-1996), поета, уродженця с. Чаусове-2 Первомайського району.

Цього місяця виповнюється 15 років з часу відкриття у смт Казанка районної гуманітарної гімназії (2004).

Вересень

- 1 – 65 років тому в Миколаєві відкрито технікум підготовки культурно-освітніх працівників (нині – Миколаївський коледж культури і мистецтв) (1954).
- 2 – 15 років тому в Миколаєві відкрито нову єврейську школу (2004).
- 6 – 30 років тому вийшов перший номер інформаційно-рекламного щотижневика «Родной причал», органу обласної організації Спілки журналістів (1989).
- *7 – 85 років від дня народження Ю. І. Макарова (1934–2002), генерального директора Чорноморського суднобудівного заводу у 1979–1994 рр., Почесного громадянина м. Миколаєва.
- 15 – 30 років з дні відкриття відкриття у Миколаєві пам'ятника корабелям і флотоводцям на відзнаку двовікової праці миколаївських суднобудівників (1989).
- 17 – 55 років з дня пуску цукрового заводу в с. Засілля Вітовського району (1964);
– 45 років тому створено Миколаївську обласну організацію Спілки письменників України (1974).
- 23 – 65 років від дня народження К. О. Головіна (р.н. 1954), миколаївського художника.
- 25 – 135 років від дня народження С. І. Цветка (1884–1946), педагога, фольклориста, етнографа, уродженця поселення Тернівка Херсонської губернії (нині – м. Миколаїв).
- 30 – 80 років з дня створення у Миколаєві авіаремонтного заводу (нині – ДП «Миколаївський авіаремонтний завод «НАРП») (1939);
– 175 років від дня народження В. П. Бефані (1844–1895), військового, письменника, уродженця м. Миколаєва.

Цього місяця виповнюється:

- 230 років з часу заснування Миколаєва (1789);
- 65 років з часу заснування у Миколаєві СШ № 38 (нині – Миколаївський муніципальний

- колегіум) (1954);
- 60 років з часу відкриття у Миколаєві міського колгоспного ринку (нині – Центральний ринок) (1959).

Жовтень

- 2 – 25 років з дня відкриття в Миколаєві Навчально-консультаційного центру Київського інституту «Слов'янський університет» (нині – Південнослов'янський навчально-науковий інститут Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського) (1994);
- 105 років від дня народження О. А. Здиховського (1914-1978), миколаївського скульптора.
- 3 – 75 років від дня народження М. О. Палієнка (р.н. 1944), поета, журналіста, уродженця с. Семенівка Арбузинського району.
- 4 – 105 років від дня народження В. М. Бузника (1914-1968), вченого у галузі суднобудування, уродженця м. Миколаєва;
- 70 років від дня народження О. М. Костенка (р.н. 1949), правознавця, доктора юридичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця с. Щербанівське Вознесенського району.
- 9 – 65 років з дня відкриття в Миколаєві відкрито залізничний вокзал (1954).
- 14 – 65 років від дня народження Д. Л. Болякова (р.н. 1954), миколаївського реставратора, іконописця, члена Національної спілки художників України.
- 15 – 65 років від дня народження Є. Г. Горбурова (р.н. 1954), історика, краєзнавця, кандидата історичних наук, члена Національної спілки краєзнавців України.
- 21 – 10 років з дня відкриття в Миколаєві меморіалу пам'яті співробітникам Державтоінспекції, які загинули при виконанні службових обов'язків (2004).
- 22 – 65 років від дня народження В. В. Щукіна (р.н. 1954), миколаївського краєзнавця, кандидата історичних наук.

- 23 – 90 років від дня народження В. І. Золотухіна (1929-1986), миколаївського графіка і живописця.
- 30 – 65 років тому в Миколаєві введено в експлуатацію першу автоматичну телефонну станцію (АТС) (1954);
- 80 років від дня народження Г. Г. Соколовського (р.н. 1939), миколаївського живописця, члена Національної спілки художників України.

Листопад

- 5 – 60 років з відкриття в Миколаєві пам'ятника юним розвідникам Шурі Коберу і Віті Хоменку (1959).
- 10 – 95 років від дня народження М. Ф. Решетньова (1924-1996), ученого-конструктора, ракетобудівника, доктора технічних наук, уродженця с. Бармашове Вітовського району.
- 11 – 85 років від дня народження І. О. Баклицького (р.н. 1934), миколаївського поета.
- 75 років від дня народження В. Е. Іваницького (р.н. 1944), миколаївського художника, дизайнера, майстра декоративно-прикладного мистецтва.
- 15 – 70 років від дня народження С. М. Січка (р.н. 1949), кандидата історичних наук, директора Миколаївського муніципального колегіуму, заслуженого працівника народної освіти України.
- 18 – 25 років тому в Миколаєві відкрито стільниковий радіотелефонний зв'язок (1994).
- *21 – 70 років від дня народження В. І. Марущак (р.н. 1949), журналіста, прозаїка, голови Миколаївського відділення Національної спілки письменників України.
- 22 – 85 років від дня народження А. Г. Поперечного (1934-2014), поета, уродженця м. Нова Одеса.

Грудень

- 3 – 105 років від дня народження Р. А. Гаврилка (1914-1984), миколаївського актора, режисера.
- 12 – 65 років від дня народження Г. І. Король (Бабич) (р.н. 1954), миколаївської письменниці та

- журналістки, члена Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України.
- 20 – 70 років від дня народження Є. Л. Долгова (р.н. 1949), миколаївського співака, композитора, режисера, заслуженого працівника культури України.
- 22 – 275 років від дня народження Д. С. Самойловича (1744-1805), лікаря-епідеміолога, засновника Вітовського воєнного госпітала, першої фельдшерської школи на Миколаївщині.
- 25 – 70 років від дня народження Н. Ф. Богзи (р.н. 1949), директора Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова у 1987-2015 рр., голови Миколаївського регіонального відділення Української бібліотечної асоціації, заслуженого працівника культури України.
- 27 – 95 років від дня народження М. І. Калініченка (1924-2007), заслуженого лікаря України, доктора медичних наук, уродженця с. Кандибине Новоодеського району.
- 28 – 90 років від дня народження А. П. Завгороднього (1929-2009), миколаївського художника.
- 29 – 170 років від дня народження С. М. Южакова (1849-1910), літератора, соціолога, мемуариста, уродженця м. Вознесенська.
- 31 – 60 років тому почала діяти Миколаївська студія телебачення (нині – філія публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Миколаївська регіональна дирекція») (1959).

Цього року виповнюється:

- 215 років від дня народження М. П. Манганарі (1804-1887), адмірала, військового губернатора Миколаєва;
- 125 років від дня народження Д. В. Бабієнка (1894-1937), геофізика, уродженця с. Грушівка Первомайського району;
- 120 років від дня народження Я. М. Браїніна (1899-

- 1975), правознавця, доктора юридичних наук, уродженця м. Миколаєва;
- 110 років від дня народження Якова Цветова (Я. О. Цейтліна) (1909-1977), письменника, журналіста, який деякий час працював у Миколаєві;

* * *

- 225 років з часу спорудження в Миколаєві архітектором П. Г. Нейоловим будинку Головного командира Чорноморського флоту (нині – приміщення музею суднобудування і флоту) (1794);
- 195 років з часу заснування Науково-технічної бібліотеки Науково-дослідного інституту «Миколаївська астрономічна обсерваторія» (1824);
- 140 років з часу запровадження в Миколаєві електроосвітлення (1879);
- 140 років з часу створення Миколаївського казначейства (1879);
- *– 125 років з часу заснування в с. Казанка бібліотеки-читальні (нині – Казанківська центральна районна бібліотека) (1894);
- 120 років з часу заснування у Вознесенську народної бібліотеки при міській управі (нині – Вознесенська центральна районна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка) (1899);
- 120 років з часу заснування у м. Новий Буг бібліотеки-читальні (нині – Новобузька центральна районна бібліотека) (1899);
- 115 років з часу виходу в Миколаєві журналу «Физик-любитель» (1904);
- *– 100 років тому проголошено Баштанську та Висунську народні республіки (1919);
- 90 років тому в Миколаєві почала працювати студія радіомовлення (1929);
- 50 років з часу створення камерного оркестру «Капричіо» Миколаївської обласної філармонії (нині – камерний оркестр старовинної та сучасної музики «Ars-Nova») (1969);
- 45 років тому в Миколаєві збудовано

готель «Миколаїв» (1974);

- 25 з дня створення театру танцю «Ритми планети» (1994);

* * *

- 385 років з часу заснування с. Кінецьпіль Первомайського району (1634);
- 285 років з часу заснування с. Щербані Вознесенського району (1734);
- 255 років з часу заснування с. Велика Солона Єланецького району (1764);
- 230 років з часу заснування с. Парутине Очаківського району (1789);
- 210 років з часу заснування с. Новосвітлівка Веселинівського району (1809);
- 210 років з часу заснування с. Поріччя Веселинівського району (1809);
- 210 років з часу заснування с. Сергіївка Братського району (1809);
- 210 років з часу заснування с. Софіївка Новобузького району (1809);
- 210 років з часу заснування с. Степове Миколаївського району (1809);
- 210 років з часу заснування с. Широколанівка Веселинівського району (1809);
- 155 років з часу заснування с. Баратівка Снігурівського району (1864);
- 150 років з часу заснування с. Новохристофорівка Новобузького району (1869);
- 145 років з часу заснування с. Димівське Новоодеського району (1874);
- 140 років з часу заснування с. Новосергіївка Баштанського району (1879);
- 135 років з часу заснування с. Новоіванівка Баштанського району (1884);
- 105 років з часу заснування с. Вознесенське Вознесенського району (1914);
- 100 років з часу заснування с. Кімівка Березанського району (1919);
- 95 років з часу заснування с. Вільне Запоріжжя

- Новобузького району (1924);
- 95 років з часу заснування с. Ульянівка (нині – Михайлівка) Миколаївського району (1924);
 - 95 років з часу заснування с. Ясногородка Єланецького району (1924).

ДОВІДКИ

2 лютого

***100 років від дня народження Г. А. В'язовського (1919-1996),
критика і літературознавця, уродженця
с. Полтавка Херсонської губернії (нині – м. Баштанка)***

В'язовський Григорій Андрійович народився у селянській родині. Середню освіту здобув у школі на руднику ім. Карла Лібкнехта Криворізького району Дніпропетровської області, куди у 1934 р. переїхали батьки. У 1938 р. вступив до Одеського державного університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) на філологічний факультет.

Учасник Другої світової війни. Воював у складі військ I Українського фронту. Нагороджений орденами, медалями.

Після демобілізації поновив навчання на філологічному факультеті, закінчив його у 1947 р. й одразу вступив до аспірантури при кафедрі української літератури. Впродовж 1957-1966 рр. завідував кафедрою української літератури. У 1967 р. організував і очолив кафедру теорії літератури. Паралельно у 1962-1968 рр. працював проректором з навчальної роботи.

Був редактором та співредактором альманахів «Літературна Одеса» (1955-1957) та «Горизонт» (1975).

Перші твори з'явилися друком у кінці 1930-х років. Досліджував питання теорії літератури, психології художньої творчості. Окрім статей у періодичних виданнях та збірниках, окремими виданнями вийшли літературознавчі праці: «Письменник і життя» (1959), «Літературно-художній тип і його прототип» (1962), «Специфіка творчої праці письменника» (1964), «Питання психології творчого труда письменника» (1966), «Орбіти художнього слова» (1969), «Від життя до художнього твору» (1979), «Творче мислення письменника» (1982), «Світ художньої літератури» (1987); у співавторстві – «Тарас

Григорович Шевченко. Біографія» (1960), підручник для студентів університетів «Теорія літератури» (1975, 1987).

Член Національної спілки письменників України (1962).

Помер 25 лютого 1996 р. Похований на Дмитрівському кладовищі в Одесі. На будинку 6-а по Польському узвозу було встановлено меморіальну дошку на його честь.

Література

Білик, Б. В'язовський Григорій Андрійович / Б. Білик, Т. Гриненко // Баштанському роду нема переводу. – Миколаїв, 2014. – Кн. 2. – С. 74–83.

Бойченко, В. В'язовський Григорій Андрійович / В. Бойченко // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв, 2014. – С. 95.

Григорій В'язовський, критик, літературознавець // Письменники Радянської України, 1917-1987 : біобібліогр. довід. – Київ, 1988. – С. 123–124.

* * *

В'язовський Григорій Андрійович : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Г. Нуньєс ; Одеська нац. наук. б-ка ім. М. Горького. – Одеса, 2013. – 51 с. – (Письменники Одеси).

В'язовський Григорій Андрійович, критик, літературознавець // Літературна Миколаївщина в особах : бібліогр. покажч. / Миколаїв. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; за ред. В. П. Бойченка ; склад. Н. А. Полівода. – Миколаїв, 2001. – С. 26–27.

26 березня

*150 років від дня народження Д. Я. Айзмана (1869-1922),
прозайка, драматурга, публіциста,
уродженця м. Миколаєва*

Айзман Давид Якович народився у родині небагатих комерсантів. Після закінчення Миколаївського реального училища у 1886 р. декілька років давав приватні уроки, малював портрети та креслив архітектурні плани. Пізніше вступив до Одеської малювальної школи.

У кінці 1880-х рр. почав друкувати нариси та оповідання в газетах «Южанин» та «Одесский вестник». У своїх творах часто описував побут української провінції, життя євреїв, події та колізії, пов'язані з національно-релігійною нетерпимістю та забобонами.

У 1896 р. виїхав до Франції, де два роки навчався у Паризькій вищій школі образотворчого мистецтва. Перебуваючи за кордоном, мріяв повернутися додому, але за законом його рідне місто було внесено до переліку територій, на яких євреям заборонялося проживати. У 1910 р., повернувшись до Російської імперії, проживав у Києві, Петербурзі.

Серед найвідоміших творів – повість «Любовь» (1908), п'єси «Терновый куст» (1907), «Семейные дела» (1910), «Светлый бог» (1914), «Латинский квартал» (1916), «Летний роман» (1916), «Консул Гранат» (1918) та ін. У 1911 р. вийшло друком 5-титомне зібрання творів письменника. Його творам властива експресивність, майстерність динамічного діалогу, що відбиває мовні особливості говірки мешканців Південної України. Деякі праці були опубліковані під псевдонімами «Д.Аиз.», «Д.А.Я.».

Помер 26 вересня 1922 р. у Царському Селі.

Література

Бардина, Е. С. Давид Айзман / Е. С. Бардина // 220 років разом : матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. – Миколаїв, 2012. – С. 9–14.

Мирошниченко, Е. «На нашей улице жило много рабочих, евреев и русских...» / Е. Мирошниченко // Литературный Николаев : (путеводитель) / Е. Мирошниченко. – Николаев, 2008. – Вып. 1. – С. 66–68.

Шепелюк, В. М. Айзман Давид Якович / В. М. Шепелюк // Матеріали до українського біографічного словника : короткі біогр. довід. – Київ, 2006. – Вип. 1. – С. 58–59.

Бажинов, І. Д. Айзман Давид Якович – письменник, прозаїк, драматург / І. Д. Бажинов // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 234–235.

Ковалёва, О. Ф. Айзман Давид Яковлевич / О. Ф. Ковалёва, В. П. Чистов // Очерки истории культуры Южного Прибужья : в 3-х кн. / О. Ф. Ковалёва, В. П. Чистов. – Николаев, 2001. – Кн. 2. – С. 99–100.

Мирошниченко, Е. Г. Вне черты : (чёрные дни Давида Айзмана) / Е. Г. Мирошниченко // Я зачем-то съездил в Николаев... / Е. Г. Мирошниченко. – Николаев, 2001. – С. 76–86.

* * *

Гаврилов, С. Давид Айзман / С. Гаврилов // Вечерний Николаев. – 2013. – 13 июня. – С. 6.

* * *

Айзман Давид Якович, прозаїк, драматург // Літературна Миколаївщина в особах : бібліогр. покажч. / Миколаїв. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; за ред. В. П. Бойченка ; склад. Н. А. Полівода. – Миколаїв, 2001. – С. 10.

14 червня

150 років від дня народження І. І. Андреолетті (1869-після 1912), скульптора, уродженця м. Вознесенська

Андреолетті (Пагирев) Іван Іванович народився у сільській родині. Рано залишився сиротою. У 1887 р. доля звела його з італійським художником та архітектором Джованні Карло Андреолетті, який зміг розгледіти талант юнака. Завдяки його протекції у 1888-1894 рр. навчався в Одеській малювальній школі, що її закінчив з бронзовою медаллю. У 1890 р. був офіційно усиновлений італійцем та отримав його прізвище.

У 1894-1900 рр. навчався в Петербурзькій академії мистецтв у класі академіка В. О. Беклемішева. У 1900 р. за роботу «Щасливий улов» отримав звання вільного художника. З 1901 р. продовжив навчання за кордоном.

Повернувшись до Російської імперії, з 1908 р. працював викладачем малювальної школи при Петербурзькому товаристві заохочення художників.

Найвідоміші роботи: пам'ятник В. Каразіну в Харкові (1905), надгробок М. Римському-Корсакову (1912) за ескізом М. Реріха в Олександро-Невській лаврі у Санкт-Петербурзі.

Література

Ткаченко, А. Андреолетти Иван Иванович / А. Ткаченко // Российские деятели украинского происхождения : энцикл. справ. – Киев, 2005. – С. 2004.

Ковалёва, О. Ф. Андреолетти (Пагирев) Иван Иванович / О. Ф. Ковалёва, В.П. Чистов // Очерки истории культуры Южного Прибужья : в 3-х кн. / О. Ф. Ковалёва, В. П. Чистов. – Николаев, 2002. – Кн. 3. – С. 111.

Афанасьев, В. А. Андреолетти Иван Иванович (справж. – Пагирев) – скульптор / В. А. Афанасьев // Энциклопедия Сучасної України. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 484.

Андреолетти Иван Иванович // Митці України : енцикл. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1992. – С. 23.

* * *

Рождённые в Вознесенске : Иван Иванович Андреолетти (Пагирев) – скульптор // Новый город. – 2011. – 1 июня. – С. 2.

1 липня

125 років з дня відкриття у Миколаєві технічного залізничного училища (нині – Миколаївський коледж транспортної інфраструктури Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна) (1894)

Технічне залізничне училище – один із найстаріших навчальних закладів у Миколаївській області. Відкрите у 1894 р. при Харківсько-Миколаївській залізниці для підготовки спеціалістів з будівництва та

обслуговування залізничних шляхів.

Засновником училища був дійсний таємний радник Є. С. Волков, тодішній управляючий учбовим відділом Міністерства шляхів сполучення. Керував закладом інженер-механік І. Н. Юр'єв. На навчання приймалися діти з 13 років усіх станів та віросповідань. В училищі була сувора дисципліна: учні носили формений одяг (повсякденний та парадний), мали віддавати честь при зустрічі з викладачами та начальником. У закладі викладалися Закон Божий, арифметика, геометрія, фізика, механіка, будівельна справа, гімнастика, каліграфія, креслення, рахівництво, теслярсько-столярне ремесло. Також учні проходили практику із залізничної справи. За перші 20 років існування в училищі було підготовлено більше 500 техніків-механіків.

У 1921-1930 рр. училище працювало як професійно-технічна школа, а з 1931 р. – як технікум.

Під час Другої світової війни технікум був евакуйований в м. Оренбург, де продовжував свою роботу. У навчальних майстернях учні виготовляли деталі детонаторів для мін, лижні кріплення, захисні снігові щити, брали участь у господарських роботах. У Миколаєві заняття були відновлені з 1 жовтня 1944 р.

У 1949 р. технікуму залізничного транспорту було присвоєне ім'я видатного ученого-залізничника, академіка В. М. Образцова, а у 2012 р. він був реорганізований у коледж.

Сьогодні це державний вищий навчальний заклад І рівня акредитації. У відділеннях коледжу підготовка ведеться за спеціальностями: «Експлуатація та ремонт підйомно-транспортних, будівельних і дорожніх машин і обладнання», «Експлуатація засобів механізації та автоматизації перевантажувальних робіт», «Монтаж, обслуговування та ремонт автоматизованих систем керування рухом на залізничному транспорті», «Обслуговування комп'ютеризованих інтегрованих і робототехнічних систем», «Обслуговування та ремонт залізничних споруд та об'єктів колійного господарства», «Технічне обслуговування і ремонт вагонів», «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів», «Організація перевезень і управління на залізничному транспорті».

Коледж удостоєний звання кращого навчального закладу Міністерства транспорту і зв'язку України (2009), переможець Всеукраїнського рейтинг-конкурсу «Краще підприємство України» у номінації «Освіта» (2009, 2017), лауреат загальнонаціональної громадської акції «Флагман освіти України» (2010-2012), володар відзнаки «Золотий символ якості національних товарів та послуг» у номінації «Освіта» (2017) та ін.

Література

Нарижний, О. І. Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. академіка В. М. Образцова / О. І. Нарижний, І. С. Павлик // Вищі навчальні заклади та професійно-технічні училища Миколаївщини / О. І. Нарижний, І. С. Павлик. – Миколаїв, 1998. – С. 12–14.

Технічне училище залізничного шляху // Освіта на Миколаївщині у ХІХ–ХХ століттях : (іст. нариси) / кер. авт. колективу та наук. ред. І. С. Павлик. – Миколаїв, 1997. – С. 25–26.

Нарыжний, А. И. Старейший на Украине : очерки истории Николаев. техникума железнодорож. транспорта им. акад. В. Н. Образцова / А. И. Нарыжний, И. С. Павлик, П. Н. Тригуб. – Николаев, 1994. – 68 с.

* * *

Диданов, В. Специальность железнодорожника гарантирует работу и перспективу развития / В. Диданов // Южная правда. – 2015. – 7-12 мая.

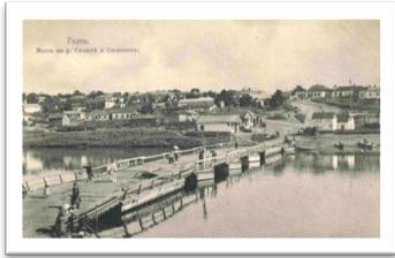
Сайковский, А. В новом статусе / А. Сайковский // Вечерний Николаев. – 2014. – 8 нояб.

Курелёнок, Т. Выбери поезд своей мечты! / Т. Курелёнок // Горожанин. – 2002. – №3/4. – С. 22–23.

Нарыжный, А. Техникуму – 100 лет / А. И. Нарыжный, И. С. Павлик // Южная правда. – 1994. – 18 окт.

20 липня

**100 років тому відбулося об'єднання Ольвіополя,
Богополя і Голти у місто Первомайськ (1919)**

Місто Ольвіополь
Єлисаветградського повіту,
слобода Голта Ананьївського
повіту Херсонської губернії та
селище Богопіль Балтського
повіту Подільської губернії
об'єдналися у місто
Первомайськ, що призвело до

розвитку інфраструктури та розбудови нового міста.

Вперше ідея про об'єднання трьох населених пунктів виникла ще наприкінці 1917 р., але реалізації не отримала – завадила загальнополітична ситуація, зокрема австро-германська окупація.

До даного питання повернулися тільки навесні 1919 р. Саме тоді було вирішено скликати зібрання представників усіх трьох населених пунктів, на якому й обговорити подальшу територіальну реорганізацію. Зібрання відбулося 1 травня. Проти об'єднання не заперечували в жодному з трьох поселень, але не було згоди щодо назви міста. Представники Ольвіополя бажали, щоб нове місто мало історичну назву найдавнішого поселення Орлик. Голтянці наполягали на збереженні їхньої назви, богопільці запропонували свою – Олексіївськ. Вирішальним став виступ командира партизанського загону Т. Гуляницького, який запропонував затвердити назву на честь Міжнародного дня солідарності трудящих. Присутні схвалили цю пропозицію.

20 липня було зареєстровано рішення Центрального виконавчого комітету про створення міста Первомайськ.

Література

Войтов, А. Н. Богополь, Ольвиополь, Голта, век XVII–XVIII: летопись хронолог. / А. Н. Войтов. – Первомайск ; Николаев : Изд. Самойлов, 2013. – 135 с.

Войтенко, В. Л. Історія пам'ятає... / В. Л. Войтенко // На три держави півень тут співав... / В. Л. Войтенко. – Первомайськ, 2007. – С. 4–26.

* * *

Мирошниченко, А. Первомайск или Орлик : советское прошлое или украинское будущее / А. Мирошниченко // Южная правда. – 2018. – 23 июня.

Бережна, А. Кризь гони століть / А. Бережна // Вісник Первомайська. – 2017. – 29 квіт.

Дорошенко, О. М. Місту Первомайську 95 років / О. М. Дорошенко // ТВ Всесвіт. – 2014. – 14 лип. – С. 19 ; 24 лип. – С. 20 ; 31 лип. – С. 20 ; 7 серп. – С. 20.

Дорошенко, О. Первомайську 95 років : топоніміка, історія, урбаністика / О. Дорошенко // Вісник Первомайська. – 2014. – 16, 23 лип. ; 7 серп.

Клименко, Н. Значимые страницы летописи Первомайска / Н. Клименко // Рідне Прибужжя. – 2014. – 17 лип. – С. 14.

Мартінова, Л. Це нашої історії рядки / Л. Мартінова // Вісник Первомайська. – 2011. – 27, 31 серп. ; 7, 10 верес.

Ткачук, В. Я. Місто, осяяне травнем / В. Я. Ткачук // Вісник Первомайська. – 2009. – 18 квіт.

«На три держави півень тут співав» / підготувала до друку Л. Мартінова // Вісник Первомайська. – 2006. – 16, 19, 23, 26, 30 серп. ; 2, 6, 9, 16 верес.

Андрієнко, В. Розповідає сива давнина / В. Андрієнко // Вісник Первомайська. – 2006. – 9 серп.

Руських, Ж. Заирніть у сімейний альбом / Ж. Руських // Вісник Первомайська. – 2004. – 6 січ.

22 серпня

**80 років від дня народження Л. Я. Чижової (р.н. 1939),
миколаївської поетеси**

Чижова Людмила Яківна народилася у с. Піщаний Брід Добровеличківського району Кіровоградської області у селянській родині.

У 1959 р. закінчила Мигіївський технікум-радгосп. Працювала бібліотекарем у Кривоозерській районній бібліотеці, директором Баштанського районного будинку культури та Щербанівського й Дорошівського сільських будинків культури Вознесенського району. Відвідувала заняття в обласному літературному об'єднанні під керівництвом Е. Январьова. Вищу освіту отримала на заочному відділенні Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука (1975).

У 1978-1994 рр. працювала заступником директора обласного будинку художньої творчості профспілок та обласного будинку творчості працівників народної освіти.

З 1963 р. почала друкуватися в районній газеті Вознесенщини «Радянська правда» та обласних газетах «Південна правда», «Ленінське плем'я». Після навчання на семінарі молодих письменників України у 1968 р. почала багато друкуватися у республіканській пресі: газетах «Літературна Україна», «Культура і життя», «Молодь України», журналах «Радянська жінка», «Соціалістична культура», «Хлібороб України», «Поезія-72», «Заспів», «Сурмач».

Авторка книг «Барви літа» (1994), «Бабусина казка» (1994), «Води живої джерело» (1994), «День пророка Наума» (1995), «Окраса життя» (1996), «Ода матері» (1997), «Ємигея» (1999), «Казка на канікулах» (2001), «Степова птаха» (2001), «Новорічна казка» (2002), «Із глибини народної криниці» (2003), «А у нас такі новини» (2004), «Казка дідуся Гната» (2004), «Звідки осінь починається» (2004), «Осінь диво» (2004), «А вже весна» (2005), «Світе, мій світе» (2006), «Світле свято Миколая» (2007), «Гороскопи, зодіаки – року кожного ознаки» (2008),

«Віддзеркалення долі» (2009), «Перейшовши поле всіх тривог» (2009), «Скриня казок» (2009), «Сонце на столі» (2011), «Казкові історії» (2012), «Життя триває...» (2014), «Споришеві стежки дитинства» (2015), «Веселі новини гарної днини» (2016), «Зворотний відлік» (2016), «Покрова – козацьке свято» (2016), «Купальська містерія зеленого свята» (2017).

Член Національної спілки письменників України (1997), лауреат обласної премії імені Миколи Аркаса (2000).

Література

Береза, І. Ю. Краєзнавча складова поезії Людмили Чижової / І. Ю. Береза // «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження»: ІХ Миколаїв. обл. краєзн. конф. – Миколаїв, 2015. – С. 87–88.

Бойченко, В. Чижова Людмила Яківна – українська письменниця, культпрацівник / В. Бойченко // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв, 2014. – С. 507–508.

Старовойт, Л. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Людмили Чижової / Л. Старовойт // Література Миколаївщини : навч. посіб. / Л. Старовойт. – Миколаїв, 2014. – С. 181–188.

Чижова Людмила // Живлюща сила емігрії : літ. антологія Миколаївщини / голов. ред. В. І. Шуляр ; уклад.: І. Ю. Береза, П. М. Водяна, В. І. Марущак [та ін.]. – Миколаїв, 2014. – С. 392–402.

Чижова Людмила Яківна // Лауреати обласної премії ім. Миколи Аркаса. – Вид. 2-ге, допов. – Миколаїв, 2006. – С. 91.

Береза, І. Ю. Зерна добра і любові / І. Ю. Береза // Освіт'янські вітрила : гуманіт. альм. – Миколаїв, 2003. – № 1. – С. 70–73.

Людмила Чижова // Література рідного краю : письменники Миколаївщини / уклад. і заг. ред. Н. М. Огренич. – Миколаїв, 2003. – С. 137–145.

Діордіца, Д. Творчість Людмили Чижової / Д. Діордіца, О. Пучкова // Краєзнавчий альманах. – Миколаїв, 2001. – Вип. 1. – С. 80–86.

Нарис до вивчення творчості Л. Я. Чижової : метод. забезпечення прогр. «Література рідного краю» / уклад.: Д. П. Діордіца, О. Д. Пучкова. – Миколаїв, 2000. – 29 с.

* * *

Креминь, Д. Львиное сердце / Д. Креминь // Южная правда. – 2015. – 22 авг.

Христова, Н. Життя триває! / Н. Христова // Вечерний Николаев. – 2014. – 28 авг.

* * *

Людмила Яківна Чижова: «Доля поета висока і світла»: бібліогр. покажч. / уклад.: Л. Г. Шевцова, В. Є. Щербак ; ред.: Л. І. Давидюк, О. К. Карпенко ; Упр. культури Миколаїв. обл. держ. адмін. ; Обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна. – Миколаїв, 2009. – 28 с. – (Література рідного краю ; вип. 14).

Чижова Людмила Яківна, поетеса // Літературна Миколаївщина в особах : бібліогр. покажч. / Миколаїв. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; за ред. В. П. Бойченка ; склад. Н. А. Полівода. – Миколаїв, 2001. – С. 81.

7 вересня

*85 років від дня народження Ю. І. Макарова (1934-2002),
генерального директора Чорноморського
суднобудівного заводу у 1979-1994 рр.*

Макаров Юрій Іванович народився у м. Кременчук Полтавської області у родині військового.

Початкову освіту отримав у школі №39 м. Миколаєва. У 1958 р. закінчив Миколаївський кораблебудівний інститут ім. адмірала С. Й. Макарова. У тому ж році був прийнятий на роботу на Чорноморський суднобудівний завод. Займав посади майстра, головного будівника, головного конструктора, головного інженера, генерального директора. За час його керівництва було побудовано понад 500 пасажирських, рибпромислових, науково-дослідних суден, військових кораблів.

Неодноразово обирався депутатом Миколаївської обласної ради. Був членом облвиконкому, постійної депутатської комісії з питань промисловості, транспорту і зв'язку. Активно сприяв будівництву мікрорайонів Намив та Ліски, Інгульського мосту, дитячого містечка «Казка», реставрації Музею суднобудування і флоту тощо.

Власник 5 авторських свідоцтв Державного комітету ССРСР у справах винаходів та відкриттів. Автор книги «Авианосец» (1997).

Член Академії інженерних наук України (1992).

Нагороджений орденами, медалями, Першим Золотим знаком Союзу промисловців і підприємців України, Почесною відзнакою Президента України «За заслуги в розвитку вітчизняного суднобудування» та ін.

Помер 2 червня 2002 р.

З 2002 р. у Миколаєві проводиться парусна регата пам'яті Ю. І. Макарова. У 2002 р. на його честь названо сквер на Намиві, у 2008 р. там же йому встановлено пам'ятник. У 2012 р.

загальноосвітній школі І–ІІІ ст. №39 м. Николаєва присвоєно його ім'я.

Література

Шараєв, Л. Г. От паруса до авианосца / Л. Г. Шараєв // *Время выбрало нас* / Л. Г. Шараєв. – Киев ; Николаєв, 2014. – С. 199–205.

Горбуров, Е. Г. Макаров Юрий Иванович / Е. Г. Горбуров, К. Е. Горбуров // *Первые кавалеры украинских наград на Николаевщине, 1994-2009* / Е. Г. Горбуров, К. Е. Горбуров. – Николаєв, 2013. – С. 12–21.

Бондарчук, Н. Гражданин Макаров / Н. Бондарчук // *Автограф* / Н. Бондарчук. – Миколаїв, 2006. – Кн. 1. – С. 40–51.

Бугаєнко, Б. А. Прерванный полёт : (ген. дир. ЧСЗ Ю. И. Макаров) / Б. А. Бугаєнко, А. Ф. Галь // *По волнам времени...* / Б. А. Бугаєнко, А. Ф. Галь. – Николаєв, 2010. – С. 300–309.

Виноградова, А. Красный директор / А. Виноградова // *Человеческий фактор* // А. Виноградова. – Николаєв, 2010. – С. 204–228.

* * *

Кремінь, Т. Лоцїї зоряного корабеля : (до 80-ліття Юрія Макарова) / Т. Кремінь // *Рідне Прибужжя*. – 2014. – 28 серп.-4 верес. (№ 36). – С. 8.

Овдиєнко, И. Вся жизнь его была трамплином / И. Овдиєнко // *Вечерний Николаєв*. – 2014. – 6 сент.

Пронь, Т. Великий корабель : (светлой памяти выдающегося организатора судостроения и общественного деятеля посвящается) / Т. Пронь // *Южная правда*. – 2012. – 9 июня.

Корабель ХХ столетия // *Рідне Прибужжя*. – 2010. – 1 черв.

Чебанов, В. Легендарный директор / В. Чебанов // *Южная правда*. – 2007. – 11 окт.

21 листопада

*70 років від дня народження В. І. Марущак (р.н. 1949),
миkolaївського журналіста, прозаїка*

Марущак Віра Іванівна народилася в смт Арбузинка. Початкову освіту здобула в Арбузинській середній школі №2.

У 1966 р. почала працювати в арбузинській районній газеті «Нове життя», згодом стала редактором районного радіомовлення. Після переїзду у 1970-х рр. до Миколаєва працювала кореспондентом молодіжної газети «Ленінське плем'я» та в редакції радіостудії «Чорноморець» Чорноморського суднобудівного заводу.

У 1976 р. з відзнакою закінчила бібліотечний факультет Миколаївського вищого училища культури, а в 1981 р. – факультет журналістики Київського державного університету ім. Тараса Шевченка.

Викладала основи журналістики у Першій українській гімназії ім. Миколи Аркаса. У 2007-2017 рр. працювала в Миколаївській обласній бібліотеці для юнацтва. З 2018 р. – голова Миколаївської обласної організації Національної спілки письменників України.

Творчу діяльність розпочала у літературному об'єднанні «Стапель» з 1980 р. Обиралася старостою та заступником керівника об'єднання.

У творчому доробку авторки прозові книги «Вікнами до сонця» (2002), «Батько з Португалії» (2005), «Цезар, Галка і Новий рік» (2008), «Пригоди Ньюочки» (2009), «Джмелик-мандрівник» (2011), «Зайчєня» (2011), «Гомін білого інею» (2013), «Ярмарок сміху» (2014), «Як збуваються мрії» (2015), «Скарбничка казок» (2016) та посібник «Школа журналіста» (2009).

Член Національної спілки журналістів України (1981) та Національної спілки письменників України (2006). Кавалер ордену княгині Ольги III ступеня (2014). Лауреат обласної премії

імені Миколи Аркаса (2002), міжнародного фестивалю літератури і культури «Слов'янські традиції» (2012). Нагороджена почесною відзнакою «За єднання українців у світі» (2011), грамотою Верховної Ради України (2015), дипломом «Золоте перо» (2013, 2014) та ін.

Література

Віра Марущак // «Стапель» сквозь годы – 2, 1929-2015 : история в лицах. – Николаев, 2015. – С. 196–197.

Марущак Віра // Живлюща сила ємигії : літ. антологія Миколаївщини / голов. ред. В. І. Шуляр ; уклад.: І. Ю. Береза, П. М. Водяна, В. І. Марущак [та ін.]. – Миколаїв, 2014. – С. 282–289.

Марцінковський, І. Марущак (Рожкова) Віра Іванівна / І. Марцінковський // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв, 2014. – С. 259.

Марущак (Рожкова) Віра Іванівна // Лауреати обласної премії ім. Миколи Аркаса. – Вид. 2-ге, допов. – Миколаїв, 2006. – С. 53.

* * *

Тупайло, С. Золота осінь Віри Марущак / С. Тупайло // Родной причал. – 2014. – 19-25 нояб. (№ 47).

Марущак, В. Казка чи романтичний голод? : (з досвіду роботи письменника) / В. Марущак // Бібліотечний форум України. – 2012. – №1. – С. 12–13.

Трощенко, Л. Оповідання Віри Марущак : цикл уроків / Л. Трощенко // Українська мова та література. – 2010. – №1/2. – С. 22–25.

125 років з часу заснування в с. Казанка бібліотеки-читальні (нині – Казанківська центральна районна бібліотека) (1894)

Казанківська центральна районна бібліотека – одна з найстаріших бібліотек області. Заснована у 1894 р.

Єлисаветградськими повітовими зборами за пропозицією Санкт-Петербурзького комітету як народна безоплатна бібліотека-читальня при

початковій земській школі. Першим бібліотекарем був призначений помічник вчителя М. Осінчук. Фонд бібліотеки складався з релігійної, художньої, навчальної літератури та нараховував 200 прим. У 1898 р. бібліотека була передана на утримання до Особливого комітету піклування про народну тверезість.

У 1905-1919 рр. робота бібліотеки неодноразово припинялася у зв'язку з революційними подіями.

На початку 1920-х рр. бібліотека відновила свою роботу. Велика увага приділялася заходам з ліквідації неписьменності серед дорослого населення. Бібліотекарі організовували голосні читки, лекції, бесіди. У березні 1933 р. бібліотеці було надано статус районної.

Під час Другої світової війни приміщення бібліотеки було зруйноване, великих втрат зазнав книжковий фонд. У перші повоєнні роки бібліотекарі активно працювали над його поповненням. Проводився збір книг у населення.

З 1950-х рр. бібліотека, окрім обслуговування населення, організовувала роботу бібліотек району: працівники проводили виїзні заходи з підвищення кваліфікації та надавали методичну допомогу з організації внутрішньобібліотечної роботи.

У 1977 р. було створено Казанківську централізовану бібліотечну систему, до якої увійшло 25 бібліотек-філій. Бібліотека одержала статус центральної районної.

Зараз центральна районна бібліотека – просвітницький заклад, що сприяє забезпеченню інформаційних та дозвіллевих потреб користувачів згідно до принципів доступності, оперативності і комфортності. Обслуговує за рік більше 1,5 тис. користувачів. Займається організацією соціокультурних заходів, надає користувачам консультації щодо підбору потрібної літератури, використання довідково-бібліографічного апарату, створення власних електронних баз даних, ведення YouTube-канала тощо. Активно співпрацює з Казанківським історичним музеєм. У бібліотеці працюють читацькі об'єднання: клуб любителів книги і читання «Світоч» (1979), молодіжний дискусійний клуб «Контакт» (2001), клуб любителів поезії та прози «Зореоко» (2008), клуб «Рукодільниця» (2011). У 2016 р. розпочав роботу Інтернет-блог «Казанківщина літературна»

У 1994 р. колектив бібліотеки став лауреатом обласної премії імені Миколи Аркаса за активну роботу з популяризації української літератури та з нагоди 100-річчя з дня заснування.

Бібліотека – переможець II раунду проекту «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до мережі Інтернет» програми «Бібліоміст» (2011-2014).

Література

Крюкова, Л. В. Казанківська центральна районна бібліотека / Л. В. Крюкова // Історія бібліотечних будівель Миколаївської області : довід. / уклад.: Т. М. Вільова, А. П. Грабарь ; ред.: Н. В. Моїсєєва, Л. М. Голубенко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка. – Миколаїв, 2018. – Ч. 1. – С. 66–71.

Казанківська районна бібліотека // Лауреати обласної премії ім. Миколи Аркаса. – Вид. 2-ге, допов. – Миколаїв, 2006. – С. 101.

* * *

Буліч, І. Свято храму книг / І. Буліч // Голос Казанківщини. – 2014. – 2 жовт.

Пойда, Л. Віртуальне вікно у Всесвіт, що змінює наше життя / Л. Пойда // Голос Казанківщини. – 2013. – 19 верес.

Черговий успіх казанківців : міжнар. програма «Бібліоміст» – перший переможний етап // Голос Казанківщини. – 2011. – 10 листоп.

«Бібліотека нашої громади: сучасне і майбутнє» : громадські обговорення // Голос Казанківщини. – 2011. – 14 лип.

Алексєєва, Т. Бібліотека – осередок культури, територія спілкування / Т. Алексєєва // Голос Казанківщини. – 2007. – 29 верес.

Белий, О. Сто років бібліотеці / О. Белий // Щотижня. – 1994. – 31 груд.

Смаровоз, Л. Сторінки історії бібліотечної справи на Миколаївщині / Л. Смаровоз // Червоний прапор. – 1994. – 10 груд.

100 років тому проголошено Баштанську та Висунську народні республіки (1919)

Восени 1919 р. були створені унікальні селянські формування державного типу – Висунська та Баштанська народні республіки, що мали на меті захист інтересів селянства та їхню спільну самооборону. Членами повстанських штабів республік були представники з різних політичних партій (більшовики, есери, есери-борбисти, анархісти) та позапартійні селяни. Домінуючою ідеологією в республіках було

поєднання «селянської вольниці» та партійної дисципліни.

Баштанська народна республіка була проголошена 16 вересня 1919 р. у с. Полтавка (нині – м. Баштанка), отримавши назву від Баштанської балки, в якій розкинулося село. Територія, республіки сягала 1,5 тис. км², а кількість бійців – понад 3 тис. Керівні органи Баштанської республіки мали військову структуру. Командування військами здійснювалося через командирів загонів (І. Тура, М. Прядка, П. Вилкула, Є. Фоценка, М. Дубогрія, Л. Услова, К. Балдука) та військові служби. За час існування республіки баштанці не тільки відбили ряд білогвардійських атак, але й самі проводили бойові операції: очистили від денікінців села Горохівку, Калинівку, захопили залізничну станцію Водопій та блокували під'їзд до Миколаєва. 12 листопада 1919 р. військами генерала Я. Слащова Баштанська республіка була розгромлена. У 1928 р. на честь колишньої республіки с. Полтавка було перейменовано на с. Баштанка. У 1971 р. було відкрито пам'ятник учасникам Баштанського повстання 1919 р. проти денікінців.

Висунська народна республіка була проголошена 2 жовтня 1919 р. у колишньому посаді Миколаївського адміралтейства – Висунську (нині – с. Висунськ Березнегуватського району), займала територію приблизно 1,75 тис. км². Військові сили республіки налічували понад 3,5 тис. бійців. Вища влада проголошеної республіки належала загальному сільському сходу,

на якому шляхом компромісу вироблялась єдина тактика. Рішення приймалося більшістю голосів. Уряд республіки очолював Ф. С. Юхименко. Республіка мала гімн («Заповіт» Т. Г. Шевченка), гроші, що друкувалися у м. Херсоні. Також Рада оборони запровадила обов'язкову 96-годинну військову підготовку для мешканців. Висунчани не тільки обороняли прилеглі населенні пункти, але й здійснили воєнний похід, звільнивши хутір Кобзаря, с. Снігурівку, Чернобаївські хутори та розгромивши інтендантську команду білогвардійців. 19 листопада 1919 р. війська генерала Н. Склярова взяли в облогу с. Висунськ. Повстале село трималося дві доби. В ніч з 20 на 21 листопада 1919 р. уряд республіки, щоб зберегти військову силу, організовано відступив у бік Кривого Рогу. Висунська республіка перестала існувати.

Дослідження Висунської та Баштанської республік українського прозаїка Ю. Яновського, що ними він займався в 30-х рр. ХХ ст., лягли пізніше в основу роману «Чотири шаблі», що довго заборонявся радянською цензурою.

Література

Котляр, Ю. В. Селянські республіки / Ю. В. Котляр // Миколаївщина : нариси історії революції 1917-1921 рр. / Л. Л. Левченко (кер. авт. кол.) [та ін.] – Миколаїв, 2017. – С. 136–155. – (Миколаївщина. 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років).

Білик, Б. Герої Баштанської республіки / Б. Білик, Т. Гриненко // Баштанському роду нема переводу / Б. Білик, Т. Гриненко. – Миколаїв, 2014. – Кн. 2. – С. 4–10.

Марцінковський, І. Висунська народна республіка / І. Марцінковський // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв, 2014. – С. 77–78.

Котляр, Ю. В. 1919. Висунська і Баштанська республіки : до 90-ої річниці проголошення / Ю. В. Котляр. – Миколаїв, 2010. – 47 с.

Шкварець, В. П. Селянські повстансько-партизанські політичні утворення (формування) державного типу в краї / В. П. Шкварець // Українська національно-демократична революція і боротьба за незалежність на Миколаївщині,

1917-1921 : навч. посіб. / В. П. Шкварець. – Миколаїв, 2007. – С. 57–73.

* * *

Білик, Б. Герої Баштанської республіки / Б. Білик // Голос Баштанщини. – 2016. – 9 квіт.

Требух, О. Баштанська республіка – символ боротьби за свободу / О. Требух // Голос Баштанщини. – 2016. – 9 квіт.

ЗМІСТ

Передмова		3
Пам'ятні дати Миколаївщини на 2019 рік		7
Довідки		22
2 лютого	100 років від дня народження Г. А. В'язовського (1919-1996), критика і літературознавця, уродженця с. Полтавка Херсонської губернії (нині – м. Баштанка)	22
26 березня	150 років від дня народження Д. Я. Айзмана (1869-1922), прозаїка, драматурга, публіциста, уродженця м. Миколаєва	24
14 червня	150 років від дня народження І. Андреолетті (1869-після 1912), скульптора, уродженця м. Вознесенська	26
1 липня	125 років з дня відкриття у Миколаєві технічного залізничного училища (нині – Миколаївський коледж транспортної інфраструктури Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна) (1894)	27
20 липня	100 років тому відбулося об'єднання Ольвіополя, Богополя і Голти у місто Первомайськ (1919)	30
22 серпня	80 років від дня народження Л. Я. Чижової (р.н. 1939), миколаївської поетеси	32
7 вересня	85 років від дня народження Ю. І. Макарова (1934-2002), генерального директора Чорноморського суднобудівного заводу у 1979-1994 рр.	35

21 листопада	70 років від дня народження В. І. Марущак (р.н. 1949), миколаївського журналіста, прозаїка	37
	125 років з часу заснування в с. Казанка бібліотеки-читальні (нині – Казанківська центральна районна бібліотека) (1894)	39
	100 років тому проголошено Баштанську та Висунську народні республіки (1919)	42

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК